

Kedves Igazgató Asszony/Úr, ének-zene szakos Kolléganők/Kollégák!

A Pécsi Kodály Zoltán
Gimnázium szervezésében
2016. december 12-én hétfőn 9.15 órától
kerül megrendezésre a
„TISZÁN INNEN, DUNÁN TÚL”
ORSZÁGOS NÉPDALÉNEKLÉSI VERSENY
MEGYEI VÁLOGATÓJA
ÁLTALÁNOS ÉS KÖZÉPISKOLAI TANULÓK SZÁMÁRA,
melyre Önt, a felkészítő tanárt és iskolája népdalénekeseit, csoportjait
tisztelettel meghívjuk

Helyszín: Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium,

8.00 - Regisztráció

9.15 - Megnyitó

Megyei népdaléneklési verseny:

Szólóénekes műfaji kategória általános és középiskolai diákok részére. A verseny egyben az országos népdaléneklési verseny válogatója is. Ezt a megyei fordulót kategóriánként három életkori korcsoportban hirdetjük meg. (Az országos versenyre azonban – annak kiírása szerint – csak a II. és a III. korcsoportból lehet majd továbbjutni.) A versenyt továbbra is három műfaji kategóriában indítjuk: **Szólóénekes, Kisegyüttes (max. 3 fő), Énekegyüttes (4-8 fő).** (Ezek a létszámok az országos döntő kiírása szerint módosultak!)

A./ Szólóénekes kategória

- I. 5. 6. évfolyam
- II. 7. 8. évfolyam
- III. 9-12. évfolyam

A versenyzőknek az I. korcsoportban 10, a II. korcsoportban 20, a III. korcsoportban 25 népdalt kell tudniuk. A dalok fele régi, fele új stílusú kell, hogy legyen.

B./ Kisegyüttes kategória (max. 3 fő)

- I. 5. 6. évfolyam
  - II. 7. 8. évfolyam
  - III. 9.-12. évfolyam
- (a műsor max.: 5 népdalból álló népdalcsokor lehet)

C./ Énekegyüttes kategória (4-8 fő)

- I. 5. 6. évfolyam
  - II. 7. 8. évfolyam
  - III. 9. 10. évfolyam
- (a műsor max.: 5 népdalból álló népdalcsokor lehet)

TUDNIVALÓK:

- a versenyen iskoláját egy-két, nagyobb létszámú iskola esetében három-négy versenyző, ill. 2-3 csoport képviselheti korcsoportonként
- az énekesek, ill. csoportok a népdalok kezdősorait a versenyhez illő nevezési lapon tüntessék fel, aláhúzással jelölve az előadásra választott két dalt, melyet a fellépés előtt a zsűrinek kell leadni.
- csak a népdal szólóének verseny áll két fordulóból (a többi kategória egyfordulós), az első fordulóban a tanulók két szabadon választott dalt énekelnek daljegyzékükből, a második fordulóba jutott versenyzők még két népdalt szólaltathatnak meg a zsűri kijelölése alapján
- a **Kisegyüttes, Énekegyüttes** versenyhez illő nevezési lapon tüntessék fel műsorukat, melyet a fellépés előtt a zsűrinek kell leadni.
- A verseny minősítő jellegű értékelést tartalmaz, melynek keretében életkori és műfaji kategóriánként kiemelt arany, arany, ezüst és bronz minősítést szereznek a produkciók előadói. Ezen kívüli sorrendet a zsűri nem állít fel. (Az országos döntő versenykiírása szerint a döntőbe csak a kiemelt arany minősítést szerzett tanulók/együttesek juthatnak a II. ill. a III. korcsoportból; azaz 2-2-2 produkció Baranya megyéből.)

A verseny rendje:

8.00 - órától regisztráció az aulában

9.15 - megnyitó a Kodály Zoltán Gimnázium aulájában

9.30 - verseny (I., II. forduló) a kiírt kategóriák sorrendjében.

Eredményhirdetés (a jelentkezők létszámától függően) kb. 14.00 óra

Végső jelentkezési határidő: 2016. december 6.

Jelentkezés: a mellékelt jelentkezési lapon

(letölthető a <http://www.kodaly-pecs.sulinet.hu/kodalyhet/> oldalról)

Cím: Pécsi Kodály Zoltán Gimnázium

Várkonyi András

e-mail: varkonyi74@gmail.com

A nevezési lapokat, melyek tartalmazzák a 10, 20 illetve 25 népdal kezdősorát, előzetesen elküldeni nem kell, a versenyre hozzák magukkal az énekesek!

Szívélyes üdvözlettel:

Béres Andrásné

Béres Andrásné
igazgató

Segédlet a népdalénekléshez

Kedves népdalénekesek, felkészítő tanárok! Szeretném felhívni a figyelmeteket a népdalok néhány fontos jellemzőjére, melyek közül sokat valószínűleg már ismertek. Ezeket nagy kutatóink – többek közt Kodály Zoltán, Lajtha László, Vargyas Lajos – írásba foglalták a 20. század során.

A népdaléneklés sajátja, hogy nem a hangokat formáljuk meg – ahogy az a klasszikus éneklésnél történik – hanem a dallamsorokat, zenei egységeket. Döntő a hangképzés természetessége. A népdalénekes mindenek előtt szöveget mond torzítatlanul, miközben a klasszikus éneklésben minden egyes hangot megformálunk. A falusiak így is nevezik – ők mondják vagy dúdolják a dalokat, „énekelni” azt a templomban szoktak. Ebből következik egy sajátos aszimmetria: a kottaképen látható egyenletes nyolcadok vagy negyedek rövidebbekké vagy hosszabbakká válnak a szöveg természetes ritmusából adódóan. Egyes tájak /Mezőség, Gyimes-völgy/ jellemzője a feszített gégeállás, magasba törő éles hang.

A díszítményekről: a legfontosabb, hogy a díszítmények szervesen, természetesen kapcsolódjanak a dallam fő hangjaihoz. Általános jellemző, hogy a több versszakos daloknál az elején kevesebb, később egyre több és egyre bonyolultabb díszítményeket hallunk. A legjobb, ha nem csak a választott dal hallható díszítményeit tanulmányozzuk, hanem a falu, a kistáj többi énekesének a díszítményeit is. Például egy kalotaszegi dalt akkor tudunk a legszebb formájában bemutatni, ha előtte gondosan tanulmányoztuk ennek a tájnak a kiemelkedő énekeseit. Vagyis a stílust kell elsajátítanunk és azt utána saját ízlésünknek, tehetségünknek megfelelően alkalmazzuk a variációk és a díszítmények szabad használatában. A nehezebb, több hangból álló úgynevezett bokros díszítményeket érdemes kiemelni, lelassítva sokszor gyakorolni, majd „érzésből” visszahelyezni a főhang mellé. Ezáltal elkerülhetjük a mesterkelt kapcsolódást a főhanghoz és közelítünk a falusi énekesek díszítmódjához. Közös énekléskor természetesen a díszítmények száma és bonyolultsága erősen korlátozott. Helytelen, ha együtt próbálunk gazdagon díszített dalt énekelni.

Az előadásmód sajátja, hogy mentes a modorosságtól. Nincs benne dinamikai /hangerő/ változás, színezés, megjátszás, móríkalás. Hangerőváltozást legfeljebb a sorok ívéből adódóan a vége felé figyelhetünk meg, ahogy természetesen halkul az ének. Bizonyos daloknál előfordul, hogy a színezés csekély mértékben megjelenik: ezek a bordalok, mulató nóták, tréfás dalok. Az oktáv-törés már szerencsére nagyon ritkán tűnik fel népdaléneklési versenyeken. Fontos, hogy a népdalénekes a közönségének énekeljen /ne a mennyezetnek vagy a padlónak/. Ne reagáljunk le, ha becsapódik egy ajtó vagy bármilyen hasonló váratlan dolog történik éneklés közben. Szerencsés, ha láthatjuk, hogy az előadó szeret énekelni, szívesen mutatja be a népdalok csodálatos világát.

A felkészüléshez elsősorban a felvételek hallgatása javasolható. A kottaképből lehetőleg ne tanuljunk. Az ötvonalas rendszer nem alkalmas a népdalok sok fontos jellemzőjének megjelenítésére – különös tekintettel a korábban említett ritmikai aszimmetrizációra. Arra jó, hogy emlékeztessen a szövegre, dallamra, vagy ha nem halljuk pontosan a díszítményeket, szövegvégeket. A stílus és a díszítmények világának alaposabb megismeréséhez javasolható Paksa Katalin – A magyar népdal díszítése című könyvének tanulmányozása.

Mindenkinek jó felkészülést és sok örömet kívánok a népdaléneklésben!

Bergics Lajos